

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Збірник матеріалів
Міжнародної конференції
(м. Харків, 21 березня 2025 року)

Харків
ХНМУ
2025

УДК 37.013:61(082)
А43

Затверджено Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 8 від 24.04.2025 р.

Редакційна колегія:

В. В. М'ясоєдов,
Н. М. Савельєва,
О. В. Кривошопка,
Ю. О. Садовниченко,
Л. В. Фоміна,
І. В. Корнейко,
І. В. Киричок,
В. В. Брітякова,
В. Ю. Джамєєв,
Н. О. Нікуліна,
П. Д. Перцев

А43 **Актуальні** питання педагогіки вищої медичної освіти: зб. матеріалів Міжнар. конф. (м. Харків, 21 берез. 2025 р.) / ред. кол.: В. В. М'ясоєдов, Н. М. Савельєва, О. В. Кривошопка та ін. Харків: ХНМУ, 2025. — 235 с.

У збірнику висвітлені питання сучасної педагогіки вищої медичної освіти, застосування кращих та інноваційних педагогічних підходів, технологій та методів, пошуку їх комбінацій для опанування теоретичних знань, практичних навичок і досягнення програмних результатів навчання, зважаючи на специфіку освітніх програм та навчального процесу здобувачів освіти медичних ЗВО.

УДК 37.013:61(082)

Тексти представлено в авторській редакції та мовою оригіналу. Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та авторський стиль праць, розміщених у збірнику.

© Харківський національний
медичний університет, 2025
© В. В. М'ясоєдов, Н. М. Савельєва,
О. В. Кривошопка та ін., 2025

Навчання здобувачів вищої медичної освіти: знання або розуміння? <i>Томілін В. Г., Томіліна Т. В., Дюдіна І. Л.</i>	198
Роль роботи деканату в організації освітнього процесу під час війни <i>Томіліна Т. В., Старкова І. В., Кондрусик Н. Ю.</i>	199
Опитування здобувачів медичного ЗВО і покращення профорієнтаційної роботи <i>Уварова О. О.</i>	201
Сучасні підходи до викладання медичної та біологічної фізики в медичних ЗВО: проблеми та рішення <i>Федів В. І., Олар О. І., Кульчинський В. В.</i>	202
Впровадження європейських освітніх практик у навчальний процес ХНМУ <i>Федоров В. О., Журавльова Л. В., Олійник М. О., Сікало Ю. К., Fischer Martin, Benkel Julian</i>	204
Електронне навчання та штучний інтелект у вивченні біохімії <i>Ференчук Є. О.</i>	205
Іншомовне спілкування як складова професійної підготовки у вищій медичній освіті <i>Фідаєва Т. С., Сіпало А. О.</i>	206
Медіадидактика як засіб подолання освітніх втрат під час вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» <i>Фоміна Л. В., Калініченко О. В., Половинко О. С.</i>	209
Педагогіка як наука в історичному аспекті <i>Ходош Е. М., Кожин М. І., Клименко Т. Г.</i>	212
Психологічна адаптація студентів-першокурсників у медичних закладах вищої освіти <i>Чернова В. К.</i>	215
Деякі питання підготовки кадрів з аналітичної токсикології <i>Чубенко О. В., Сіренко О. В., Гузенко Н. В.</i>	218
Оцінка якості викладання освітнього компонента «Фтизіатрія» серед здобувачів вищої освіти Харківського національного медичного університету <i>Шевченко О. С., Юрко К. В., Овчаренко І. А.</i>	221
Професійна підготовка майбутніх лікарів у контексті психолого-педагогічних аспектів <i>Шейко А. О., Галича М. С.</i>	223
Педагогічна майстерність як складова успішності навчально-виховного процесу <i>Шундель Т. О.</i>	224
Сучасні підходи до застосування різних освітніх технологій на до- та післядипломному етапі вищої медичної освіти <i>Юрко К. В., Меркулова Н. Ф., Соломенник Г. О., Могиленець О. І.</i>	227
Організація самостійної роботи студентів спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» (заочна форма навчання) з біологічної хімії в Буковинському державному медичному університеті <i>Яремій І. М.</i>	229
ПОКАЖЧИК АВТОРІВ	232

інтерактивне навчання та гейміфікацію для візуалізації біохімічних процесів (наприклад, ферментативної кінетики, молекулярних взаємодій, механізмів дії тощо), і тим самим підтримати інтерес студентів, а віртуальні лабораторії дозволяють експериментувати без ризику для здоров'я та економлять ресурси.

Використання електронних платформ (Moodle, Google Classroom, Coursera) для організації лекцій і практичних занять сприяють підвищенню ефективності навчання. Перевагами системи AI є аналіз успіхів та слабких моментів у знаннях, і ChatGPT може пояснювати складні теми на різних рівнях складності, що дозволяє використовувати його як репетитора, додаткове джерело знань та навіть мотиватора, адже автоматичний аналіз відповідей дозволяє отримувати миттєвий зворотний зв'язок і коригувати помилки в реальному часі.

Проте є й виклики впровадження AI та e-learning у вивченні біохімії: необхідність якісного технічного забезпечення, стабільного доступу до інтернету, ризик неправильної інтерпретації матеріалу без викладача.

Автоматизовані системи не завжди можуть пояснити матеріал, тому надважливою залишається роль менторства під час вивчення складних біохімічних тем. Також не для всіх студентів однакова мотивація, і часто відсутність самодисципліни знищує ефективність самостійного навчання.

Попри те, що впровадження AI та e-learning у викладання біохімії має значний потенціал для покращення навчального процесу, оскільки забезпечують персоналізацію, доступність та інтерактивність, водночас потребують комплексного підходу до технічного забезпечення, контролю якості навчання та збереження балансу між технологіями та традиційними методами викладання.

Етичні питання щодо заміни людей алгоритмами також залишаються актуальними та відкритими.

■ Іншомовне спілкування як складова професійної підготовки у вищій медичній освіті

Фідяєва Т. С., Сипало А. О.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Розвиток вищої медичної освіти вимагає формування іншомовної компетентності майбутніх фахівців, що є важливим аспектом їхньої професійної підготовки. Сучасні реалії висувають високі вимоги до рівня знань і навичок майбутніх лікарів, охоплюючи вільне володіння професійною англійською мовою. Оскільки медична наука стрімко

розвивається й багато наукових досліджень, публікацій, зокрема клінічних рекомендацій, виходять англійською мовою. Наразі здатність опрацьовувати першоджерела без іншомовного посередництва є необхідною складовою якісної медичної освіти. [1]

Окрім доступу до сучасної наукової інформації, іншомовна компетентність є ключовим фактором у професійному спілкуванні лікаря. В умовах глобалізації та міграційних процесів медичні фахівці дедалі частіше працюють із пацієнтами різних національностей, що потребує ефективної комунікації іноземною мовою. Належний рівень володіння професійною лексикою дозволяє правильно ставити діагноз, пояснювати схему лікування та підтримувати довіру пацієнтів, незалежно від їхньої рідної мови. [2]

Крім того, міжнародна співпраця та стажування є важливими складовими професійного зростання медичних працівників. Участь у міжнародних конференціях, симпозіумах та обмінних програмах, таких як Erasmus+, дає можливість розширити професійні горизонти, обмінятися досвідом із закордонними колегами та впроваджувати передові методи лікування в практичну діяльність. Без належного рівня іншомовної компетентності доступ до таких можливостей значно ускладнюється, що може негативно вплинути на конкурентоспроможність фахівців у міжнародному медичному середовищі. [3]

Іншомовне спілкування у вищій медичній освіті є важливим інструментом підвищення якості навчального процесу. Завдяки володінню іноземною мовою здобувачі освіти Харківського національного медичного університету мають можливість працювати з актуальними міжнародними науковими джерелами, що містять передові дослідження, новітні методики лікування та клінічні рекомендації. Велика частина медичної літератури, включно з науковими статтями, підручниками та інструкціями до медичних препаратів, публікується англійською мовою, тому іншомовна компетентність дозволяє майбутнім лікарям самостійно опрацьовувати інформацію без необхідності чекати її перекладу. Це, у свою чергу, сприяє розвитку критичного мислення та науково-дослідницьких навичок студентів-медиків.

Крім того, іншомовне спілкування сприяє формуванню міжкультурної компетентності майбутніх медичних працівників. У сучасному світі лікарям дедалі частіше доводиться взаємодіяти з пацієнтами різних національностей, які можуть мати різні традиції, уявлення про здоров'я та особливі вимоги до лікування. Володіння іноземною мовою не лише полегшує діалог, а й допомагає уникати непорозумінь, сприяє встановленню довірливих стосунків між лікарем і пацієнтом. Це особливо важливо в критичних ситуаціях, коли правильна комунікація може врятувати життя.

Окрім впливу на навчальний процес та міжкультурну комунікацію, іншомовна компетентність значно підвищує конкурентоспроможність

випускників Харківського національного медичного університету на міжнародному ринку праці. Лікарі, які вільно володіють англійською або іншими мовами, мають значно більше можливостей для працевлаштування за кордоном, участі в міжнародних медичних проєктах та отримання грантів на навчання й дослідження.

Багато розвинених країн потребують висококваліфікованих медичних спеціалістів, і знання мови є одним із головних критеріїв відбору. Наприклад, у Німеччині знання німецької мови є обов'язковою умовою для працевлаштування медичних сестер та лікарів. [4] Крім того, знання іноземних мов розширює перспективи працевлаштування та потенціал заробітної плати в таких країнах, як Німеччина, Польща та Чехія.

Упровадження іншомовного спілкування в освітній процес Харківського національного медичного університету є ключовим фактором підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно працювати в міжнародному медичному середовищі. Одним з методів досягнення цієї мети є використання англомовних навчальних програм, зокрема «English for Medical Purposes». Вони спрямовані на розвиток професійної англійської мови, що дозволяє студентам-медикам опанувати спеціалізовану термінологію та покращувати навички спілкування з іноземними пацієнтами та колегами. Наприклад, кафедри української мови, психології та педагогіки, внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології імені академіка Л. Т. Малої Харківського національного медичного університету активно впроваджують такі програми в освітній процес.

Залучення міжнародних експертів та участь у програмах обміну, таких як Erasmus+, є ще одним ефективним методом підвищення іншомовної компетентності студентів. Програма Erasmus+ надає можливості для короткострокових обмінів на навчання та практику тривалістю від 2 до 12 місяців, а для студентів медичних спеціальностей — до 24 місяців. [3] Участь у таких програмах дозволяє студентам зануритися в іншомовне середовище, отримати досвід навчання за кордоном та встановити професійні контакти з колегами з інших країн. Наприклад, Харківський національний медичний університет активно співпрацює з європейськими партнерами в рамках програми Erasmus+, що сприяє академічній мобільності студентів та викладачів. Інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри та симуляційні тренінги, впроваджуються в навчальний процес кафедр української мови, психології та педагогіки, внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології імені академіка Л. Т. Малої Харківського національного медичного університету. Ці методи дозволяють студентам-медикам практикувати професійне спілкування в умовах, максимально наближених до реальних клінічних ситуацій. Використання стандартизованих пацієнтів та об'єктивних структурованих клінічних

іспитів (ОСКІ) сприяє оцінці та вдосконаленню комунікативних навичок студентів [5]. Такі підходи забезпечують інтерактивне та практично орієнтоване навчання, що підвищує ефективність засвоєння іншомовного матеріалу та готовність здобувачів до реальної професійної діяльності.

Таким чином, іншомовне спілкування є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх медичних фахівців Харківського національного медичного університету. Володіння англійською мовою дозволяє студентам-медикам працювати з актуальними науковими джерелами, сприяє формуванню міжкультурної компетентності та підвищує конкурентоспроможність випускників на міжнародному ринку праці. Інтеграція англійських навчальних програм, участь у міжнародних обмінах та використання інтерактивних методів навчання сприяють ефективному засвоєнню професійної лексики та розвитку комунікативних навичок. Отже, розвиток іншомовної компетентності в майбутніх лікарів є важливим кроком до їхньої професійної реалізації в умовах глобалізованого медичного простору.

Перелік використаних джерел

1. Касьянова О. М. Харківський В. С. Формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців медичної галузі у закладах післядипломної медичної освіти. Вісник науки та освіти, 2022. №5(5). С. 296–307.
2. Когут І. Формування іншомовної компетентності у студентів в процесі навчання: теоретичні засади. Молодий вчений, 2022. 10 (110). С. 106–110.
3. https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-individualnyh-osib/studentam-zakladiv-vyshhoyi-osvity/?utm_source=chatgpt.com
4. https://startstudy.com.ua/ua/rabota-v-germanii/medsestra/?utm_source=chatgpt.com
5. Вовк І. І., Максимів О. О. Гейміфікація як один із видів симуляційних технологій в умовах дистанційного навчання. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична симуляція — погляд у майбутнє» (17–18 лютого 2023 року). Чернівці: БДМУ, 2023. С. 61–63

■ Медіадидактика як засіб подолання освітніх втрат під час вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)»

Фоміна Л. В., Калініченко О. В., Половинко О. С.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Реалії життя в Україні змушують освітянську та наукову спільноту пристосовуватися до швидкозмінних умов, адаптувати методологічну парадигму до вимог часу та оперативно реагувати на потреби здобувачів вищої освіти, оскільки тривалий період дистанційного навчання спричинив освітні втрати. Колектив кафедри української мови, психології та педагогіки Харківського національного медичного